

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 8084/2021
31.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Драгане Бољевић и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Едвин С. Прелић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Вељко Величковић, адвокат из ..., ради развода брака, поверавања деце, уређења личних односа мал. деце са родитељем коме нису поверена, издржавања, лишења родитељског права и одређивања мере заштите од насиља у породици по тужби тужиле и противтужби туженог, одлучујући о ревизијама тужиле и туженог, изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 471/2021 од 02.09.2021. године, на седници већа одржаној дана 31.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване ревизије тужиле и туженог изјављене против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 471/2021 од 02.09.2021. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П2 987/18 од 08.07.2021. године дозвољено је преиначење тужбе извршено поднеском од 31.03.2021. године (првим ставом изреке) и противтужбе извршено поднеском од 23.09.2019. године (другим ставом изреке), разведен је брак парничних странака (трећим ставом изреке), малолетна ћерке странака, ВВ и ГГ поверене су мајци на самостално вршење родитељског права (четвртим ставом изреке) и одређено је да ће пребивалиште деце бити код мајке (петим ставом изреке). Шестим ставом изреке уређено је одржавање личних односа деце са оцем тако што ће деца виђати оца сваког другог викенда од суботе у 10,00 часова до недеље у 20,00 часова, сваки други државни и верски празник, на дан крсне славе и рођендана оца, сваког другог рођендана деце, по половину зимског и летњег распуста, као и у свим осталим ситуацијама, према споразуму родитеља, првенствено имајући у виду жеље, потребе и обавезе малолетне деце. Седмим ставом изреке обавезан је тужени да на име свог доприноса за издржавање деце плаћа месечно 50.000,00 динара (по 25.000,00 динара за свако дете) сваког 01. до 05. у месецу за текући месец почев од дана подношења тужбе 07.06.2018. године па убудуће, док за то постоје законски услови, с тим што ће доспеле а неисплаћене износе платити са законском затезном каматом. Осмим ставом изреке одбијен је тужбени захтев да тужени плаћа на име издржавања деце износ од још 10.000,00 динара, преко

досуђених 50.000,00 до тражених 60.000,00 динара. Деветим ставом изреке одбијен је тужбени захтев тужиле да тужени буде потпуно лишен родитељског права и да буде одређена мера заштите од насиља у породици забраном туженом да узнемирава тужилу и прилази јој на удаљености мањој од 150 м. Десетим ставом изреке одбијен је противтужбени захтев туженог да се деца повере њему на самостално вршење родитељског права, уреди одржавање њихових личних односа са мајком и одреди мајчин допринос у њиховом издржавању, као и да се одреди мера заштите од насиља у породици којом би се забранило тужилу да узнемирава децу. Једанаестим ставом изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 471/2021 од 02.09.2021. године одбијене су жалбе тужиле и туженог и потврђена првостепена пресуда у ставовима шестом, седмом, осмом, деветом и једанаестом изреке (првим ставом изреке) и одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка (другим ставом изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилу је благовремено изјавила ревизију из свих законом прописаних разлога, а тужени у делу одлуке којим је одлучено о издржавању, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужена је поднела одговор на ревизију по истеку рока за то прописаног.

Испитујући побијану одлуку у смислу члана 408. Закона о парничном поступку у вези са чланом 403. став 2. тачка 1. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11, 49/2013-УС, 74/2013-УС, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је нашао да ревизије нису основане.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Указивање тужиле на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП није било предмет оцене ревизијског суда, будући да се ради о повредама које се не могу сматрати ревизијским разлогом у смислу одредбе члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су закључиле брак 30.07.2007. године, из ког имају две малолетне ћерке ВВ (рођ. ...) и ГГ (рођ. ...) ... . Због лоших односа супружника, тужилу је 17.02.2018. године напустила заједничко домаћинство и са децом се преселила код својих родитеља у њихов стан од 35м², с тим што је од 28.06.2018. до 07.08.2018. године с децом боравила у сигурној кући. Током поступка странкама су одређиване мере заштите од насиља у породици. Тужилу је ..., запослена је, прима плату од 57.000,00 динара; месечно плаћа 25.000,00 динара на име кредита и око 150 евра за бензин, помажу јој родитељи који су пензионери са пензијама од око 60.000 динара. Тужени станује у свом стану површине 92м², ... је, није запослен, власник је објекта на ... који се издаје и користи као ..., за који убира месечну закупнину (300 евра према уговору о закупу, 600 евра према сопственој изјави у органу старатељства). Према тужилиној процени за подмирење потреба обе ћерке (становања, храну, хигијене, школе, здравствених помагала, приватних часова, спортских тренинга, зимског и летњег распуста, излета, доколице) неопходано је око 1.000 евра укупно. Тужени доприноси издржавању деце износима од по 13.000,00 динара одређеним привременом мером. Виђање ћерки са туженим одвијало се најпре у контролисаним

условима, сагласно предлогу органа старатељства, а од краја 2018. године, уз деветомесечни период невиђања од августа 2020. до маја 2021. године, након кога су контакти обновљени, према класичном моделу, на основу привремене мере донете у складу са налазом и мишљењем Комисије вештака из болнице Др Лаза Лазаревић.

С обзиром на протек времена од покретања поступка и на динамику односа између ћерки и туженог, орган старатељства дао је више налаза и стручних мишљења који су се мењали зависно од развоја односа у породици ... . Према последњем налазу и стручном мишљењу од 14.05.2021. године постоји потреба за даљим третманом у развојном саветовалишту и сталан психотерапијски рад са породицом, што деца одбијају; уочена је жеља и потреба оца да учествује у васпитању и одгајању деце и да се ангажује око њих, као и то да је очуван његов васпитни приступ и способност да препозна развојне, васпитне и друге потребе деце; није предложен начин одржавања личних односа деце са оцем, већ је за породицу предложен рад са стручним лицима; ипак, изражено је мишљење да није целисходно да се отац лиши родитељског права, као ни да буду одређене мере заштите од насиља у породици. Комисија судских вештака је мишљења (од 12.12.2018. године) да су оба родитеља подобна за вршење родитељског права, али да децу треба поверити мајци и уредити начин одржавања њихових личних односа са оцем, с тим што ћерке показују спремност за проширење модела виђања, при чему је у том погледу потребно праћење породице уз евентуалну интервенцију органа старатељства и, по потреби, психотерапијску помоћ ради побољшања комуникације бивших супружника због изразито конфликтног партнерског односа.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови пошли од тога да је суд несумњиво дужан да прибави налаз и стручно мишљење органа старатељства, али не увек нужно и да га прихвати, нарочито у ситуацији када, руковођен истражним начелом и понашањем странака, у датим околностима сам поуздано процени најбољи интерес малолетне деце. Будући да су за одлуку о вршењу родитељског права, начину одржавања личних односа малолетних ћерки и туженог и о висини доприноса туженог њиховом издржавању дати правилни, логични и прихватљиви разлози, који почивају на правилној примени одредаба Породичног закона, изјављеним ревизијама неосновано се оспорава другостепена одлука.

Конвенцијом о правима детета прописано је (члан 3) да су у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја интереси детета без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела (став 1) и да се државе чланице обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и предузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере (став 2). Ове обавезе преузете су и Породичним законом, којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета (члан 6. став 1) и да је у спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права суд увек дужан да се руководи најбољим интересом детета (члан 266). Истим законом, одредбама члана 61, уређени су лични односи детета са родитељем са којим не живи и зајемчено да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи (став 1), које може бити ограничено само судском одлуком, када је то у најбољем интересу детета (став 2).

Најбољи интерес детета је правни стандард који зависи од узраста и пола детета, његових жеља и осећања и околности у којима живи. У конкретном случају, имајући у виду све околности овог случаја, као и мишљења која су дали и комисија вештака и орган старатељства, правилном применом члана 272. став 2. Породичног закона, судови су закључили да не постоје разлози да се деца и тужени виђају у контролисаним условима. Пошто тужени располаже одговарајућим родитељским компетенцијама и жељом и потребом да се ангажује око деце, у најбољем интересу малолетних ћерки парничних странака јесте поновно успостављање њихових односа са туженим и јачање како њихове међусобне емотивне блискости тако и њиховог односа са сродницима са очеве стране. При томе је, у циљу заштите интереса малолетне деце, начин одржавања њихових личних односа свакако подложен контроли од стране надлежног органа старатељства. Код наведеног, неосновано се ревизијом тужиле оспорава правилност примене материјалног права у погледу одлуке у овом делу.

По оцени ревизијског суда правилан је закључак нижестепених судова да у овом случају нису испуњени услови за потпуно лишење родитељског права. Из резултата спроведеног поступка не произлази да је тужени злоупотребљавао права, нити грубо занемарио своје родитељске дужности, у смислу члана 81. Породичног закона. Због тога су неосновани ревизијски наводи тужиле о погрешној примени материјалног права.

Супротно ревизијским наводима тужиле, околности овог случаја указују да је раније понашање бивших супружника санкционисано изрицањем адекватних мера, као и то да се међу њима више не дешавају ситуације које би имале карактер насиља у породици у смислу чл. 197. и 200. Породичног закона, па нису испуњени услови за одређивање мера заштите од насиља у породици.

Осталим ревизијским наводима тужиле у погледу одлука о моделу виђања мал. деце са туженим и о потпуном лишењу родитељског права и о изрицању мера заштите од насиља у породици понављају се наводи који су истицани и у жалби против првостепене пресуде, које је другостепени суд правилно оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге које овај суд у свему прихвата. Наводи ревизије тужиле у овом делу, који се односе, непосредно или посредно, на спроведени доказни поступак и оцену доказа, и упућују на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање нису разматрани јер не представљају дозвољени ревизијски разлог у смислу члана 407. став 2. ЗПП, нити доводе у сумњу правилност примене материјалног права и пресуђења.

Приликом одлучивања о издржавању мал. деце, супротно ревизијским наводима тужиле и туженог, побијаном одлуком правилно су оцењене све битне околности, и то најпре потребе малолетне деце према њиховом узрасту, усаглашене захтевима и условима средине у којој живе, као и материјалне и породичне прилике оба родитеља, и, у склопу наведеног, њихове могућности да доприносе издржавању мал. деце. Нижестепени судови су, имајући у виду све околности овог случаја, правилно применили материјално право садржано у одредбама чл. 160, 161. и 162. Породичног закона када су закључили да је досуђен износ одговарајући. Супротно ревизијским наводима туженог, судови су правилно ценили његове могућности, као дужника издржавања, у складу са чланом 160. став 3. Породичног закона, имајући у виду да је у пуној снази, здрав, радно способан, високо образован и у могућности да се радно ангажује, да је власник непокретне имовине велике вредности коју издаје, као и да

нема законску обавезу издржавања других лица, те да досуђеним износом његова егзистенција неће бити угрожена. Осим тога, будући да су повериоци издржавања његове малолетне ћерке, висина издржавања треба да омогући најмање такав ниво животног стандарда за њих какав он ужива, сагласно члану 162. став 3. Породичног закона. Стога су наводи ревизије туженог којима се указује да је досуђени новчани износ превисоко одмерен, односно да не одговара укупним потребама малолетне деце, а нарочито околностима које се тичу његових могућности оцењени као неосновани.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић